

Šifra predmeta: KP-03	Naziv predmeta: IV. knjiga (Sv. Red i Ženidba) i V. knjiga Zakonika		
Ciklus: Integrirani	Godina: V.	Semestar: zimski (IX.)	Broj ECTS kredita: 4
Status:	Ukupan broj sati: 45 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja Vježbe Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti		
Sudionici u nastavi	Nastavnici i suradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada (u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	- Poznavanje osnova latinskoga jezika, crkvene povijesti, dogmatike i fundamentalne teologije. - Poznavanje i razumijevanje osnovnih načela I. knjige Zakonika (<i>Opće odredbe</i>) i II. knjige Zakonika (<i>Božji narod</i>)		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<ol style="list-style-type: none">1. Detaljnije poznavanje i primjena odredbi Zakonika kanonskog prava o sakramentima sv. Reda i Ženidbe:<ul style="list-style-type: none">• Razumijevanje kanonskih propisa s obzirom na djelitelja i primatelja sakramenata, njihov pravni status, preduvjeti za valjano i dopušteno slavljenje sakramenata.• Sposobnost primjene kanonskih odredbi u praksi.2. Pravno-pastoralna priprava za slavlje sakramenata i prepoznavanje zapreka za njihovo primanje:<ul style="list-style-type: none">• Razumijevanje potrebe za pripravom vjernika prije primanja sakramenata, uključujući pravne i pastoralne aspekte.• Poznavanje kanonskih propisa koji definiraju zapreke i zabrane za primanje sakramenata, te sposobnost prepoznavanja tih zapreka.• Sposobnost pružanja pravno-pastoralne podrške u situacijama kada postoji zapreka za primanje sakramenata.3. Egzegetsko-analički pristup materiji posvetiteljske službe u Crkvi:		

	<ul style="list-style-type: none">• Sposobnost analiziranja kanonskih propisa koji se odnose na sv. red i ženidbu i tumačenje njihovog značenja.• Razumijevanje pravnih aspekata ženidbe u Crkvi, uključujući pitanja valjanosti, slobode vjenčanja i pravnih posljedica braka.• Sposobnost primjene kanonskih normi na različite situacije u kontekstu sakramenata reda i ženidbe. <p>4. Upoznavanje s osnovnim odredbama i načelima V. knjige Zakonika kanonskog prava:</p> <ul style="list-style-type: none">• razlozi koji opravdavaju posjedovanje, upravljanje i otuđivanje vremenitih crkvenih dobara;• upoznavanje s tijelima crkvene suodgovornosti u upravljanju vremenitim dobrima;• poznavanje krajevnih odredbi o imovinskom pravu Crkve;
<p>Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po tjednima se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i></p>	<ol style="list-style-type: none">1. Uvod u sadržaj IV. knjige Zakonika: POSVETITELJSKA SLUŽBA CRKVE (kann. 834-1054; 1166-1253).2. Teološko-pravno poimanje sakramenata Katoličke Crkve.3. Uvod u sadržaj Naslova VI.: Sv. red, IV. knjige Zakonika (kann. 1008-1054).4. Sveti red: Slavljenje i služitelj ređenja, ređenici: potrebne osobine ređenika, preduvjeti za ređenje.5. Sveti red: nepravilnosti i druge smetnje.6. Sveti red: potrebne isprave i provjera; upis i svjedočanstvo o obavljenom ređenju.7. Uvod u sadržaj Naslova VII.: Ženidba, IV. knjige Zakonika (kann. 1055-1165). Razvoj katoličkog nauka o ženidbi i mjerodavnosti Crkve za ženidbu.8. Teološko-pravne odrednice kanonske ženidbe, svojstva i dobra ženidbe.9. Pastoralna briga i priprava za sklapanje ženidbe; utvrđivanje da ništa ne priječi sklapanju ženidbe.10. Asistiranje ženidbama s dopuštenjem mjesnog ordinarija.11. Ženidbene zapreke općenito.12. Ženidbene zapreke pojedinačno: Zapreka dobi. Zapreka spolne nemoći.

13. Ženidbene zapreke pojedinačno: Zapreka ženidbene veze. Zapreka različitosti vjere. Zapreka sv. reda. Zapreka redovničkog doživotnog zavjeta čistoće.
14. Ženidbene zapreke pojedinačno: Zapreka otmice i nasilnog zadržavanja. Zapreka zločina brakoubojstva.
15. Ženidbene zapreke pojedinačno: Zapreka krvnog srodstva, tazbine, zakonskog srodstva. Zapreka ćudorednosti.
16. Molba za oprost od ženidbenih zapreka. Podjeljivanje oprosta i njegova snaga.
17. Ženidbena privola (opći vid). Vanjsko očitovanje ženidbene privole.
18. Osobe nesposobne za ženidbu.
19. Razlozi nevaljanosti ženidbe sa strane volje.
20. Prepoznavanje nedostataka ženidbene privole u pastoralnom djelovanju.
21. Vježbe
22. Vježbe
23. Oblik sklapanja ženidbe: redoviti i izvanredni.
24. Mjesto, vrijeme, liturgijski oblik sklapanja ženidbe.
25. Mješovite ženidbe. Oblik sklapanja mješovitih ženidbi.
26. Tajno sklapanje ženidbe i (građanski) učinci ženidbe.
27. Rastava ženidbenih drugova. Razrješenje veze. Rastava uz trajanje ženidbene veze.
28. Razrješenje nesakramentalne ženidbe
29. Pravna pogodnost povlastice vjere.
30. Razrješenje neizvršenih ženidaba.
31. Ukrepljenje ženidbe: *convalidatio simplex*.
32. Ukrepljenje ženidbe: *sanatio in radice*.

33. Uvod u sadržaj V. knjige Zakonika: VREMENITA CRKVENA DOBRA (kann. 1254-1310).
34. Svetopisamski temelji normi o vremenitim crkvenim dobrima
35. Pravo, svrha i zakoni koji reguliraju crkvena dobra.
36. Stjecanje dobara.
37. Upravljanje dobrima.
38. Ekonom i ekonomska vijeća, način njihova djelovanja.
39. Ugovori i napose otuđenje.

40. Referati
41. Referati
42. Referati

	43. Utvrđivanje i vrednovanje rada studenata. Studentska evaluacija rada na predmetu.
Ishodi učenja:	<p>Znanje:</p> <p>a) Poznavanje općeg i krajevnog kanonskog prava s obzirom na sakramente sv. reda i ženidbe.</p> <p>b) Definiranje i razumijevanje teološko-pravnog poimanja sakramenata, osobito sv. reda i ženidbe, u Katoličkoj Crkvi;</p> <p>c) Razumijevanje i prepoznavanje važnosti kanonskih odredaba o dijeljenju i primanju sakramenta.</p> <p>e) Pružanje kanonsko-pravnog savjet ili mišljenja u pogledu ove kanonske materije.</p> <p>Vještine:</p> <p>a) Tumačenje i primjena kanonskog prava u pastoralnom djelovanju;</p> <p>b) Primjena odredbi iz posvetiteljske službe Crkve u konkretnim društvenim i crkvenim okolnostima.</p> <p>Kompetencije:</p> <p>a) Osposobljenost za prezbiterat, đakonat i druge pastoralne službe;</p> <p>b) Primjena znanja iz kanonskog prava u planiranju i izvođenju vjeronaučne nastave u školi i u župnoj zajednici;</p> <p>c) Osposobljenost za aktivno i ispravno sudjelovanje u zadacima evangelizacije u Crkvi i društvu.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i samostalni zadaci
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹:	Aktivnost na nastavi – 10% Referat – 15% Kolokvij – 25% Usmeni ispit – 50% Priznaju se parcijalni ispiti (kolokviji) kao ostvareni bodovi prilikom obnove godine/prijenosa ispita u vremenskom trajanju od jedne akademske godine.
Literatura²:	Obavezna: <i>Kodeks kanonskog prava</i> , uređen po odredbi sv. Oca Pape Pija X., proglašen po nalogu Pape Benedikta XV., s predgovorom,

¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

izvorima i stvarnim kazalom stožernika Petra Gasparrija, preveo F. HERMAN, Zagreb, 2007.
Zakonik kanonskoga prava, proglašen vlašću pape Ivana Pavla II., s izvorima, Zagreb, 1996.
BERLJAK, M., *Kanonski oblik ženidbe. Povijesni razvoj – Zakonik kanonskoga prava 1983.*, Zagreb, 1999.
BLAŽEVIĆ, V., *Ženidbeno pravo Katoličke Crkve. Pravno-pastoralni priručnik*, Zagreb, 2004.
BRKAN, J., *Crkvena vremenita dobra. Temeljni kanoni i upravljanje dobrima*, Split, 2006.
PRANJIĆ P., *Posvetiteljska služba Crkve. Komentar 4. Knjige ZKP-a*, Sarajevo, 2016.
———, *Vremenita dobra i vremenita dobra u Crkvi*, Sarajevo, 2013.
ŠKALABRIN, N., *Ženidba, pravno-pastoralni priručnik*, Đakovo, 1995.
———, *Vremenita crkvena dobra*, Đakovo, 2008.
ŠALKOVIĆ, J. (ur.), *Zaručništvo i priprava za ženidbu*, Zagreb, 2015.
———, *Priručnik za provedbu kanonsko-pravne priprave za sklapanje ženidbe*, Zagreb, 2021.

Dopunska:

BENEDIKT XVI., m.p. *Omnium in mentem*, 26. 10. 2009.
FRANJO, m.p. *De concordia inter Codices*, 31. 5. 2016.
———, m.p. *Magnum principium*, 3. 9. 2017.
BABIĆ, L. – BARŠČEVSKI, O., „(Ne)spojivost bračnoga ugovora i dobra suprugâ“, *Bogoslovska smotra* 84, 2 (2014.), 283–302.
BERLJAK, M., „Razrješenje ženidbe pavlovskom povlasticom“, *Bogoslovska smotra* 64, 1-4 (1994.), 346-353.
———, *Kumovi-svjedoci: krst – potvrda – ženidba*, Zagreb, 2010.
BLAŽEVIĆ, V., „Nerazrješivost ženidbenog veza i nevaljalost ženidbe zbog nedostataka u privoli vezanih za nerazrješivost ženidbe“, *Bosna franciscana* 8, 12 (2000.), 43-64.
BOLJAT, L. – ŠALKOVIĆ, J., „Kanonsko-pravni aspekti priprave za ženidbu i prevencija ništavosti“, *Bogoslovska smotra* 85, 3 (2015.), 813–840.
BRKAN, J., „Stjecanje vremenitih dobara“, *Bogoslovska smotra* 75,1 (2004.), 201-231.

- ČAVAR, K., „Kršćanska ženidba u slučaju isključenja sakramentalnog dostojanstva“, *Obnovljeni život* 57, 3 (2002.), 395-406.
- ILIĆ, Z., „Novine u kanonskom pravu“, *Diacovensia* 21, 3 (2013.), 535-575.
- JURIŠIĆ, P. (ur.), *Dvoje njih bit će jedno tijelo*, Sarajevo, 2009.
- KUTLEŠA, D., „Ženidba pod pravnim vidom“, *Crkva na kamenu* 2 (2004.), 18-19.
- , „Ženidba s oprostom od zapreke različitosti vjere“, *Crkva na kamenu* 11 (2004.), 18-19.
- MARKOVIĆ, I., „Ženidbena zapreka različitosti vjere. Razrješenje ženidbe apostolskom povlasticom u korist vjere (II.)“, *Vrhbosnensia* 23, 2 (2019.), 427-464.
- , „Evandeoski savjeti u životu svećenika“, *Vrhbosnensia* 27,1 (2023.), 5-30.
- MRŠE M., „Psiho-fizička sposobnost za sveti red i redovništvo“, u: RAZNI AUTORI, *Kanonsko pravo i medicina. Izabrana pitanja, Zbornik radova VI. međunarodnog znanstvenog simpozija crkvenih pravnika u Dubrovniku, 26. - 27. listopada 2012.*, J. Šalković (ur.), Zagreb, 2013., 215-246
- SABOL, J., „Ženidba kao društvena ustanova“, *Bogoslovska smotra* 49, 1-2 (1979.), 69-79.
- ŠIMOVIĆ, I., „Bračne smetnje u svjetlu obiteljskog i kanonskog prava“, *Bogoslovska smotra* 85, 1 (2015.), 235-235.
- ŠIMUNOVIĆ, J. – ČAČIĆ, K., „Priježenidbeni pastoral – bliža priprava u mjesnoj crkvi“, *Obnovljeni život* 63, 4 (2008.), 457-482.
- ŠKALABRIN, N., „Postupak za oprost od tvrde a neizvršene ženidbe“, u: RAZNI AUTORI, *Posebni sudski postupci i postupanja, Zbornik radova međunarodnog znanstvenog simpozija crkvenih pravnika u Lovranu 26. - 27. X. 2009.*, J. Šalković (ur.), Zagreb, 2010., 57-88.
- , „Vremenita crkvena dobra“, *Bogoslovska smotra* 75,1 (2004.), 181-199.
- , „Ugovori i napose otuđenje (kann. 1290-1298)“, *Bogoslovska smotra* 76,1 (2006.), 173-199.
- UZINIĆ Mate, „Ukrepljenje ženidbe (kann. 1156-1165)“, u: RAZNI AUTORI, *Posebni sudski postupci i postupanja, Zbornik radova međunarodnog znanstvenog simpozija crkvenih pravnika u Lovranu 26. - 27. X. 2009.*, J. Šalković (ur.), Zagreb, 2010., 127-149.
- ZEC, S., „Homoseksualnost i kanonska ženidba“, *Riječki teološki časopis* 15, 1 (2007.), 203-218.

———, „Ženidbena privola i psihički život osobe. Psihološko-kanonska analiza ženidbene privole“, *Bogoslovska smotra* 78, 3 (2008.), 651-680.

———, „Ovisnost o drogama i sposobnost za kanonsku ženidbu“, *Crkva u svijetu* 43, 2 (2008.), 203-233.

Strani jezici:

CHIAPPETTA, L. (ur.), *Il Codice di diritto canonico. Commento giuridico-pastorale*, sv. II, Bologna, ³2011.

D'AURIA, A, *Gli impedimenti matrimoniali*, Roma, 2002.

FANTAPPIÈ, C., *Storia del diritto canonico e delle istituzioni della Chiesa*, Bologna. 2011.

FRANCESCHI, H. – ORTIZ, M. A. (ur.), *Ius et matrimonium III. Temi di diritto matrimoniale e processuale canonico*, Roma 2020.

HENDRIKS, J. *Diritto matrimoniale. Commento ai canoni 1055-1165 del Codice di diritto canonico*, Milano 1999.

LISTL, J. – MÜLLER, H. – SCHMITZ, H., (ur.), *Grundriß des nachkonziliaren Kirchenrechts*, Regensburg, 1980.

MOSIEK, U., *Kirchliches Eherecht. Nachkonziliare Rechtslage und konzipierte Neufassung*, Freiburg, ³1976.

REDAZIONE DI QUADERNI DI DIRITTO ECCLESIALE (ur.), *Codice di diritto canonico commentato*, Milano ⁵2021.

RINCÓN-PÉREZ, T., *La liturgia e i sacramenti nel diritto della Chiesa*, Roma, 2014.

RUF, N., *Das Recht der Katholischen Kirche nach dem neuen Codex Iuris Canonici für die Praxis erläutert*, Freiburg-Basel-Wien, 1983.

SMITH FOSTER, M., *Il matrimonio che (non) fu. Quando e come la Chiesa dichiara nullo un matrimonio*, Roma, 2003.

VITO PINTO, P., *Commento al Codice di Diritto Canonico*, Città del Vaticano. ²2001.